

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“СПЕЦИФІКА КЛІНІКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ”
(для спеціалістів)

МАУП

Київ 2007

Підготовлено: професором кафедри медичної психології та психокорекції *Є. М. Прокоповичем*, старшими викладачами кафедри медичної психології та психокорекції *В. В. Горачук, С. О. Лобановим*

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології та психокорекції (протокол № 22 від 16.04.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Прокопович Є. М., Горачук В. В., Лобанов С. О. Навчальна програма дисципліни “Специфіка клініко-психологічної роботи” (для спеціалістів). – К.: МАУП, 2007. – 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “ Специфіка клініко-психологічної роботи ”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робота медичного психолога вимагає широкого спектру знань та навичок з прикладних аспектів роботи з пацієнтами у закладах різного профілю. Програма з дисципліни “ Специфіка клініко-психологічної роботи” має на меті надати фахівцям-психологам необхідні основи знань, що дозволять працювати з хворими в різних лікувально-профілактичних закладах. Опис методичних і методологічних підходів, теоретичних і прикладних аспектів роботи з хворими, особливостей застосування знань та вмій сприятимуть вивченню навчальної дисципліни “Специфіка клініко-психологічної роботи”.

Програма передбачає вивчення загальних питань організації медико-психологічної реабілітації хворих в амбулаторії та клініці, а також підходи до реабілітації хворих з урахуванням нозоспецифічних особливостей психосоматичного стану пацієнтів.

Три теми програми характеризують особливості психоемоційного стану пацієнтів, функції та специфіку психолога при проведенні з ними психокорекційної роботи, тактику психолога в лікувальному процесі залежно від виду захворювання.

Навчальна програма дисципліни “Специфіка клініко-психологічної роботи” поєднує знання з різних сфер медичної психології.

Зміст програми відповідає нормативним вимогам підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня спеціалістів психології.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН **дисципліни** **“СПЕЦИФІКА КЛІНІКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ”**

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Специфіка роботи медичного психолога
1	Основи організації роботи медичного психолога
2	Особливості ефективної взаємодії хворий — лікар, клієнт — психолог
3	Проведення патопсихологічних досліджень хворих різного профілю

1	2
4	Характеристика роботи з онкологічними хворими, ВІЛ-інфікованими, хворими на СНІД
5	Характеристика роботи з хворими на туберкульоз, гострі інфекції та інтоксикації, шкіряні та венеричні захворювання
6	Характеристика роботи з хворими на психічні захворювання, соматичні захворювання, з ендокринною, акушерською та гінекологічною патологією
7	Загальна характеристика методів медико-психологічної реабілітації хворих різного профілю
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“СПЕЦИФІКА КЛІНІКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ”

Змістовий модуль І. Специфіка роботи медичного психолога

Тема 1. Основи організації роботи медичного психолога

Основи організації роботи медичного психолога в клініках різного профілю. Відмінності в організації кабінету психологічного консультування різного призначення. Патопсихологічна лабораторія. Рівні і структура психологічної служби. Стационарні та амбулаторні заклади. Психологічна амбулаторна служба при лікарнях та поліклінічних відділеннях. Організація та діяльність патопсихологічної лабораторії в психіатричних закладах, соматичних клініках, наркологічних закладах. Основні функціональні обов'язки медичного психолога. Професійні вимоги. Професіограма практичного психолога та її особливості в клініках різного профілю.

Література [1; 2; 4; 6; 9; 11; 13; 14; 18]

Тема 2. Особливості ефективної взаємодії хворий – лікар, клієнт – психолог

Тактика психолога в лікувальному процесі в цілому. Стосунки хворий – психолог. Особливості ефективної взаємодії хворий – лікар, клієнт – психолог. Етичні та деонтологічні проблеми, що виникають у клініках різного профілю. Лікарська таємниця. Ятрогенія. Шляхи попередження їх виникнення. Принципи повідомлення хворому його діагнозу з урахуванням виду захворювання. Значення неврогенних і

психогенних факторів при внутрішніх захворюваннях. Роль психогенних факторів при психосоматичних хворобах. Вікові та гендерні аспекти роботи медичного психолога. Специфіка роботи медичного психолога з дорослими пацієнтами, хворими похилого і дитячого віку.

Література [3; 5; 7; 8; 10; 12; 16; 17]

Тема 3. Проведення патопсихологічних досліджень хворих різного профілю

Нозоспецифічні особливості проведення патопсихологічних досліджень хворих. Формування пакету експериментальних методик для патопсихологічних досліджень хворих різного профілю. Типи психологічного реагування на зміни в стані здоров'я. Механізми психологічного захисту особистості при різних видах захворювань. Їх роль. Показники психологічного оздоровлення особистості. Відмінності у хворих різного профілю.

Література [1; 2; 5; 6; 10; 11; 19; 23]

Тема 4. Характеристика роботи з онкологічними хворими, ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД

Особливості психоемоційного стану осіб, які мають хронічні невиліковні захворювання: онкозахворювання, ВІЛ-інфекцію, СНІД. Функції та специфіка психолога при роботі з такими особами. Тактика психолога в лікувальному процесі в цілому та при наданні психологічної допомоги.

Література [3; 4; 6; 8; 9; 20; 22; 25]

Тема 5. Характеристика роботи з хворими на туберкульоз, гострі інфекції та інтоксикації, шкіряні та венеричні захворювання

Особливості психоемоційного стану осіб, які хворіють на туберкульоз, гострі інфекції та інтоксикації, шкіряні та венеричні захворювання. Функції та специфіка психолога при роботі з такими особами. Тактика психолога в лікувальному процесі в цілому та при наданні психологічної допомоги.

Література [1; 3; 9; 16; 21; 24]

Тема 6. Характеристика роботи з хворими на психічні захворювання, соматичні захворювання, з ендокринною, акушерською та гінекологічною патологією

Особливості психоемоційного стану осіб, що хворіють на психічні захворювання, соматичні захворювання, з ендокринною, акушерською та гінекологічною патологією. Функції та специфіка психолога при роботі з такими особами. Тактика психолога в лікувальному процесі в цілому та при наданні психологічної допомоги. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які мають тілесні вади.

Література [2; 5; 7; 9; 14; 15; 19]

Тема 7. Загальна характеристика методів медико-психологічної реабілітації хворих різного профілю

Загальна характеристика методів психологічної, психосоціальної та нейропсихологічної реабілітації. Визначення понять внутрішня картина хвороби. Її відмінності у хворих різного профілю. Особливості надання психологічної допомоги клієнту у клініках різного профілю. Психокорекція. Її значення для хворих різного профілю. Основні нозоспецифічні моделі надання психокорекційної допомоги. Застосування індивідуальних та групових методів психокорекції у хворих різного профілю. Аутогенне тренування, етапи, застосування в клініках різного профілю. Психорегуляція в лікувальному та реабілітаційному процесах.

Література [1; 4; 6; 11; 14–16]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Навчальним планом дисципліни “Специфіка клініко-психологічної роботи” передбачено контролювати засвоєння знань виконанням контрольної роботи реферативного типу і складання комплексного заліку.

Контрольна робота має на меті виявити рівень засвоєння студентами функції та специфіки ролі психолога у лікувально-реабілітаційних закладах різного профілю, основного понятійного апарату, загальних закономірностей, нозоспецифічних особливостей роботи медичного психолога.

Номери варіантів контрольної роботи з функції і специфіки роботи психолога в клініках психічних і соматичних хвороб визначає викладач.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Основи організації роботи медичного психолога.
2. Організація кабінету психологічного консультування. Патопсихологічна лабораторія.
3. Рівні та структура психологічної служби. Стаціонарні та амбулаторні заклади.
4. Психологічна амбулаторна служба при лікарнях і поліклінічних відділеннях.
5. Організація та діяльність патопсихологічної лабораторії в психіатричних закладах, соматичних клініках, наркологічних закладах.
6. Основні функціональні обов'язки медичного психолога. Професійні вимоги.
7. Професіограма практичного психолога та її особливості в клініках різного профілю.
8. Тактика психолога в лікувальному процесі в цілому. Стосунки хворий – психолог.
9. Особливості ефективної взаємодії хворий – лікар, клієнт – психолог.
10. Етичні та деонтологічні проблеми, що виникають у клініках різного профілю. Лікарська таємниця.
11. Ятрогенія. Шляхи попередження їх виникнення. Принципи повідомлення хворому його діагнозу з урахуванням виду захворювання.
12. Вікові та гендерні аспекти роботи медичного психолога. Специфіка роботи медичного психолога з дорослими пацієнтами, похилого віку, в дитячих відділеннях.
13. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які хворіють на психічні захворювання.
14. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які хворіють на соматичні захворювання.
15. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які хворіють на гострі інфекції та інтоксикації.
16. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які хворіють на туберкульоз.

17. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які хворіють на онкозахворювання.
18. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які мають тілесні вади.
19. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які мають акушерську та гінекологічну патологію.
20. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які мають шкіряні та венеричні захворювання.
21. Характеристика особливостей роботи психолога з пацієнтами, які мають на ендокринну патологію.
22. Організація суїцидологічної допомоги: форми та етапи. Психологічне втручання у суїцидологічній допомозі. Методи профілактичної роботи у суїцидології.
23. Значення невrogenних і психогенних факторів при внутрішніх захворюваннях.
24. Роль психогенних факторів при психосоматичних хворобах.
25. Загальна характеристика методів психологічної, психосоціальної та нейропсихологічної реабілітації.
26. Визначення понять внутрішня картина хвороби. Її відмінності у хворих різного профілю.
27. Особливості надання психологічної допомоги клієнту у клініках різного профілю.
28. Особливості проведення патопсихологічних досліджень хворих різного профілю. Формування пакету експериментальних методик для патопсихологічних досліджень хворих різного профілю.
29. Типи психологічного реагування на зміни в стані здоров'я.
30. Механізми психологічного захисту особистості при різних видах захворювань. Їх роль. Показники психологічного оздоровлення особистості. Відмінності у хворих різного профілю.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні функціональні обов'язки медичного психолога.
2. Особливості ефективної взаємодії хворий — лікар, клієнт — психолог.
3. Етичні та деонтологічні проблеми, що виникають у клініках різного профілю. Лікарська таємниця.
4. Професіограма практичного психолога та її особливості в клініках різного профілю.

5. Ятрогенія. Шляхи попередження їх виникнення.
6. Принципи повідомлення хворому його діагнозу з урахуванням виду захворювання.
7. Рівні та структура психологічної служби. Стаціонарі та амбулаторні заклади.
8. Організація кабінету психологічного консультування.
9. Психологічна амбулаторна служба при лікарнях та поліклінічних відділеннях.
10. Організація та діяльність патопсихологічної лабораторії в психіатричних закладах.
11. Організація та діяльність патопсихологічної лабораторії в соматичних клініках.
12. Організація та структура реабілітаційної служби в структурі соматичної клініки.
13. Організація та структура реабілітаційної служби в структурі наркологічних закладів.
14. Тактика психолога в лікувальному процесі в цілому.
15. Вікові та гендерні аспекти роботи медичного психолога.
16. Робота медичного психолога з дорослими пацієнтами.
17. Робота медичного психолога з пацієнтами похилого віку.
18. Робота медичного психолога у дитячих відділеннях.
19. Особливості психоемоційного стану осіб, які хворіють на психічні захворювання.
20. Особливості психоемоційного стану осіб, які хворіють на психічні захворювання.
21. Специфіка дій психолога при роботі з особами із психічними захворюваннями.
22. Тактика психолога в лікувальному процесі осіб із психічними захворюваннями.
23. Особливості психоемоційного стану осіб із серцево-судинними захворюваннями.
24. Специфіка дій психолога при роботі з особами із серцево-судинними захворюваннями.
25. Тактика психолога в лікувальному процесі осіб із серцево-судинними захворюваннями.
26. Особливості психоемоційного стану осіб із тривалими соматичними захворюваннями.
27. Специфіка роботи психолога з особами, які мають соматичні захворювання протягом тривалого часу.

28. Тактика психолога в лікувальному процесі осіб, які мають соматичні захворювання.
29. Особливості психоемоційного стану осіб, які хворіють на гострі інфекції та інтоксикації.
30. Специфіка роботи психолога з особами, які хворіють на гострі інфекції та інтоксикації.
31. Тактика психолога в лікувальному процесі осіб, які хворіють на гострі інфекції та інтоксикації.
32. Особливості психоемоційного стану осіб, хворих на туберкульоз.
33. Специфіка роботи психолога з особами, хворих на туберкульоз.
34. Тактика психолога в лікувальному процесі осіб, хворих на туберкульоз.
35. Особливості психоемоційного стану осіб, хворими на ВІЛ-інфекцію та СНІД.
36. Специфіка роботи психолога з особами, хворими на ВІЛ-інфекцію та СНІД.
37. Тактика психолога в лікувальному процесі осіб, хворих на ВІЛ-інфекцію та СНІД.
38. Особливості психоемоційного стану осіб, які мають онкозахворювання.
39. Специфіка роботи психолога з особами, які мають онкозахворювання.
40. Тактика психолога в лікувальному процесі осіб, які мають онкозахворювання.
41. Особливості психоемоційного стану осіб з тілесними дефектами.
42. Специфіка роботи психолога з особами з тілесними дефектами.
43. Тактика психолога в лікувальному процесі осіб з тілесними дефектами.
44. Особливості психоемоційного стану жінок з акушерською та гінекологічною патологією.
45. Специфіка роботи психолога з жінками з акушерською та гінекологічною патологією.
46. Тактика психолога в лікувальному процесі жінок з акушерською та гінекологічною патологією.
47. Особливості психоемоційного стану хірургічних хворих.
48. Специфіка роботи психолога з хірургічними хворими.
49. Тактика психолога в лікувальному процесі хірургічних хворих.
50. Особливості психоемоційного стану хворих на шкіряні та венеричні захворювання.

51. Специфіка роботи психолога з хворими на шкіряні та венеричні захворювання.
52. Тактика психолога в лікувальному процесі хворих на шкіряні та венеричні захворювання.
53. Особливості психоемоційного стану хворих з ендокринною патологією.
54. Специфіка роботи психолога з хворими з ендокринною патологією.
55. Тактика психолога в лікувальному процесі хворих з ендокринною патологією.
56. Організація суїцидологічної допомоги: форми та етапи.
57. Психологічне втручання у суїцидологічній допомозі.
58. Методи профілактичної роботи у суїцидології.
59. Значення невrogenних і психогенних факторів при внутрішніх захворюваннях.
60. Роль психогенних факторів при психосоматичних хворобах.
61. Методи психологічної реабілітації.
62. Методи психосоціальної реабілітації.
63. Методи нейропсихологічної реабілітації.
64. Особливості психоемоційного стану нейрохірургічних хворих.
65. Специфіка роботи психолога з нейрохірургічними хворими.
66. Тактика психолога в лікувальному процесі нейрохірургічних хворих.
67. Методологічні принципи відновлення вищих психічних функцій.
68. Методи відновлення мовлення, читання, письма, лічби, інтелектуальної діяльності.
69. Формування пакету експериментальних методик для патопсихологічних досліджень хворих різного профілю.
70. Особливості проведення патопсихологічних досліджень хворих різного профілю.
71. Типи психологічного реагування на зміни в стані здоров'я.
72. Механізми психологічного захисту особистості при різних видах захворювань. Їх роль.
73. Визначення понять внутрішня картина хвороби її відмінності у хворих різного профілю.
74. Особливості надання психологічної допомоги клієнту у клініках різного профілю.
75. Психокорекція. Її значення для хворих різного профілю.

76. Основні нозоспецифічні моделі надання психокорекційної допомоги.
77. Застосування індивідуальних методів психокорекції у хворих різного профілю.
78. Застосування групових методів психокорекції у хворих різного профілю.
79. Аутогенне тренування.
80. Етапи аутогенного тренування.
81. Застосування аутогенного тренування в клініках різного профілю.
82. Психорегуляція в лікувальному та реабілітаційному процесах.
83. Показники психологічного оздоровлення особистості.
84. Психологічні відмінності у хворих різного профілю.
85. Фактори, що впливають на тривалість адаптаційного періоду.
86. Особливості проведення медико-соціальної та судової експертизи хворих різного профілю.
87. Можливості використання комп'ютерного тестування в закладах різного профілю.
88. Психологічне втручання у суїцидологічній допомозі.
89. Методи профілактичної роботи у суїцидології.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Абрамова Г. С.* Практическая психология. — Екатеринбург: Деловая книга, 1998. — 368 с.
2. *Александровский Ю. А.* Пограничные психические расстройства. — Ростов н/Д: Феникс, 1997.
3. *Блейхер В. М., Крук И. В.* Патопсихологическая диагностика. — К.: Здоров'я, 1986. — 280 с.
4. *Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М.* Словарь-справочник по психологической диагностике / Отв. ред. С. Б. Крымский. — К.: Наук. думка, 1989. — 200 с.
5. *Бухановский А. О., Кутявин Ю. А., Литвак М. Е.* Общая психопатология. — Ростов н/Д: Феникс, 1998.
6. *Вітенко І. С.* Загальна та медична психологія. — К., 1994.
7. *Вітенко І. С.* Психологічні основи лікувально-профілактичної діяльності та підготовки лікаря загальної практики — сімейного лікаря. — Х.: Золоті сторінки, 2002. — 392 с.
8. *Вітенко І. С.* Загальна та медична психологія. — К.: Здоров'я, 1994.

9. *Гавенко В. Л., Самардакова Г. О., Бачеригов М. Є.* Психіатрія і наркологія. — К.: Здоров'я, 1993.
10. *Каплан Г., Сэддок Б. Дж.* Клиническая психиатрия. — М.: Медицина, 1994.
11. *Основи практичної психології: Підручник для вищ. навч. закл. освіти / Кол. авт.: В. Г. Панок, Н. В. Чепелева, Т. М. Титаренко та ін.* — К.: Либідь, 1998. — 450 с.
12. *Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця.* — К.: Либідь, 1997. — 632 с.
13. *Практическая психология: Учебник/ Под ред. М. К. Тутушкиной.* — СПб.: Дидактика Плюс, 1998. — 336 с.
14. *Ялом И.* Экзистенциальная психотерапия. — М.: Класс, 1999. — 576 с.
15. *Ясперс К.* Общая психопатология. — М.: Практика, 1997.

Додаткова

16. *Бачеригов Н. Е., Воронцов М. П., Петрюк П. Т., Цыганенко А. Я.* Эмоциональный стресс в этиологии и патогенезе психических и психосоматических заболеваний. — Харьков: Основа, 1995. — 276 с.
17. *Кабанов М. М.* Реабилитация психически больных. — Л.: Медицина, 1978.
18. *Кордуэлл М.* Психология. А-Я: Слов.-справ. / — М.: ФАИР-ПРЕСС, 1999.
19. *Леонгард К.* Акцентуированные личности. — К.: Выща шк., 1981.
20. *Личко А. Е.* Подростковая психиатрия. — Л.: Медицина, 1985.
21. *Майерс Д.* Социальная психология. — СПб.: Питер Ком, 1998.
22. *Психология: Словарь / Под ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского.* — М.: Изд-во полит. лит., 1990. — 496 с.
23. *Селье Г.* Стресс без дистресса. — Рига: Виеда, 1992. — 109 с.
24. *Харди И.* Врач, сестра, больной. — Изд-во АН Венгрии. — Будапешт, 1988.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Специфіка клініко-психологічної роботи”	3
Зміст дисципліни “Специфіка клініко-психологічної роботи”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	6
Теми контрольних робіт	7
Питання для самоконтролю.....	8
Список літератури.....	12

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп’ютерне верстання *М. М. Соколовська*

Зам. № ВКЦ-3125

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП